

Příručka pro hodnotitele

odpovědi na základní otázky
k hodnocení projektů

T A
Č R

Obsah

Úvod	1
Hodnoticí proces	2
Přiřazení projektů oponentům.....	2
Kdy nemohu přijmout hodnocení projektu	2
Kolik času si mám na hodnocení vyhradit.....	3
Co bude mým úkolem	3
Jakou formou se projekty hodnotí	3
Kdo se dále podílí na hodnocení projektu.....	3
Kdo finálně rozhodne o podpoře projektu.....	4
Jaké lhůty musím při hodnocení dodržet	6
Co když lhůtu na posudek nedodržím	6
Průběh hodnocení návrhu projektu	7
Základní principy hodnocení projektů	8
Zpracování posudku.....	8
Zpětná vazba pro oponenty.....	9
Upozornění	9
Užitečné databáze k hodnocení projektů	10
Základní právní rámec	11
Přehled nejdůležitějších pojmů z oblasti VaVal	12
VÝZKUM, VÝVOJ A INOVACE	12
Výzkum.....	12
Vývoj.....	15
Inovace.....	15
Výsledkem výzkumu, vývoje a inovací jsou:.....	16
Užitečné pojmy při posuzování projektů.....	17
Poskytovatel podpory	17
Projekt.....	17
Program	17
Uchazeč.....	17
Hlavní příjemce.....	17
Další účastník	18

Výzkumná organizace	18
Podnik.....	18
Motivační účinek.....	19
Intenzita podpory.....	19
Kolaborativní výzkum.....	20
Náklady.....	20
Veřejná podpora	21
Účinná spolupráce	22
Prameny a zdroje.....	24
QR kódy užitečných odkazů	25

Úvod

Hlavním úkolem Technologické agentury České republiky (TA ČR) je připravovat a realizovat programy aplikovaného výzkumu a inovací a usilovat, aby výzkum, vývoj a inovace přinášely společnosti užitek. Důležitou součástí TA ČR je ve spolupráci s hodnotiteli posuzovat a vybírat ty nejlepší návrhy programových projektů a usilovat o výzkum, vývoj a inovace užitečné pro celou společnost.

Počet programů, které TA ČR administruje, se každým rokem zvyšuje, stejně tak rozpočet věnovaný na podporu projektů. Kvalitní práce hodnotitelů, objektivní a nestranné posouzení návrhů projektů je pro dobrou práci TA ČR zásadní.

Příručka pro hodnotitele přináší odpovědi na základní otázky vám všem, kteří se již podílíte, nebo se teprve chystáte podílet na hodnocení projektů podporovaných TA ČR.

Technologická agentura České republiky dlouhodobě usiluje o vyvážené zastoupení mužů a žen a rovné zviditelnění jejich přínosu pro inovace. Zároveň si přejeme předložit jasný a srozumitelný popis úkolů a rolí účastnic a účastníků procesu hodnocení. I když následující text uvádíme v generickém maskulinu, veškerá vyjádření se vztahují jak na muže, tak na ženy.

Hodnoticí proces

Celý hodnoticí proces je rozčleněn do několika na sebe navazujících kroků, které jsou uvedeny dále. Proces se může u jednotlivých programů lišit, vždy však probíhá v souladu s platnou legislativou, která je uvedena [v přehledu na straně 11](#).

Komise pro přijímání návrhů projektů nejprve hodnotí úplnost a formální stránku, to, zda podané návrhy projektů splňují podmínky pro přijetí návrhů projektů do veřejné soutěže v aplikovaném výzkumu a inovacích.

Každý z návrhů projektů, které jsou přijaty do veřejné soutěže, dále hodnotíte vy, oponenti.

Přirazení projektů oponentům

V zájmu nestrannosti a objektivity přiřadí Kancelář TA ČR prostřednictvím informačního systému ISTA ke každému návrhu projektu oponenty, kteří se nepodílejí na řešení projektu, splňují požadavek nepodjatosti a nejsou pracovníky stejné organizace.

Systém přiřazování vychází ze stanovených kritérií, zejména nepodjatosti a oborových kategorií CEP a FORD, které jste si zvolili. Primárním hlediskem je maximální shoda odbornosti oponentů a oborů projektu. O tom, že jste byli přiřazeni k návrhu projektu, jste informováni e-mailem. **Do tří pracovních dnů** jste povinni Kanceláři TA ČR potvrdit přijetí návrhu projektu.

Kdy nemohu přijmout hodnocení projektu

Hodnocení **musíte odmítnout** v případě, že:

- tematika návrhu projektu je z velké části mimo vaši odbornost,
- jste v pracovněprávním vztahu s hlavním uchazečem, či dalším účastníkem návrhu projektu,
- máte s některým z členů řešitelského týmu blízký vztah, nebo s ním například podáváte nebo řešíte jiný projekt,
- jste zpravodajem dané veřejné soutěže,
- jste členem rady programu dané soutěže,
- prostřednictvím osob blízkých jste zainteresován na výsledku hodnocení konkrétního posuzovaného návrhu projektu,
- jste si vědomi, že by vaše vyhraněné postoje, osobní vztahy, přesvědčení nebo stereotypy mohly bránit v objektivním hodnocení,
- jste aplikačním garantem hodnocených projektů nebo jste zaměstnání u instituce, která aplikační garanci projektům poskytuje.

Pozor, pokud jste zaměstnancem vysoké školy, jste bohužel automaticky považován za podjatého vůči všem projektům, v nichž tato vysoká škola figuruje. Nezáleží na tom, která fakulta se do projektu zapojuje.

Kolik času si mám na hodnocení vyhradit

Obvykle hodnotitelé odhadují čas na hodnocení na pět až osm hodin. Nelze zobecňovat, záleží na zkušenostech a pečlivosti. Na hodnocení jednoho projektu si proto vyhradte dostatek času.

Počet návrhů projektů, které můžete jako oponent hodnotit v příslušné veřejné soutěži, je omezen, abychom vás nadměrně nezatěžovali a abyste mohli kvalitně zpracovat posudky.

Co bude mým úkolem

Úkolem vás, oponentů, je v prvním stupni hodnocení projektu hodnotit bodovaná kritéria. Ve specifických případech daných podmínkami pro příslušné veřejné soutěže hodnotíte také bonifikační či binární (vylučovací) kritéria. Součástí oponentského posudku je také závěrečné hodnocení návrhu projektu s vaším konečným stanoviskem „projekt ne/doporučen k podpoře“.

Jakou formou se projekty hodnotí

Při hodnocení pracujete v systému ISTA. Informační systém Technologické agentury – ISTA (dostupný na adrese ista.tacr.cz/ISTA/) slouží pro podávání návrhů projektů, jejich hodnocení a administraci jejich realizace. V systému můžete mít jen jeden účet, je párovaný na rodné číslo. V případě, že jste řešitelem projektu a chcete být i hodnotitelem, veškeré informace budete mít na jednom uživatelském účtu a budete si jen „překlikávat“ mezi záložkami Hodnotitelé, Uchazeč a Projekty.

Věnujte prosím pozornost vyplnění požadovaných údajů. Uvedete-li v ISTA například správně svého zaměstnavatele a další subjekty, k nimž se na základě jakýchkoliv vztahů cítíte být podjatí, či ve střetu zájmů, nebudeme vám nabízet k hodnocení návrhy projektů, v nichž jsou tyto subjekty zainteresovány.

V systému ISTA najdete ve svém hodnotitelském profilu ve složce Informační dokumenty TA ČR i další užitečné informace, například i konkrétní příklady toho, co je v podmínkách TA ČR považováno za podjatost.

Kdo se dále podílí na hodnocení projektu

Pokud tak stanoví podmínky příslušné veřejné soutěže, jsou návrhy projektů či uchazeči hodnoceni **odbornými hodnotiteli**. Ti mohou hodnotit to, zda je uchazeč podnikem v obtížích, posuzují komerční potenciál výsledku projektu, genderovou vyváženost řešitelského týmu nebo například úroveň personální politiky uchazeče. Hodnocení odborných hodnotitelů je nejčastěji podkladem pro jednání odborného poradního orgánu.

Každý návrh projektu dále přidělíme **zpravodaji**. Ten k návrhu projektu zpracuje souhrnnou hodnotící zprávu, ve které shrne posudky vás, oponentů. Připojí také svůj náhled na hodnocení návrh projektu.

V naprosté většině programů TA ČR je zpravodaj členem některého hodnotícího orgánu. Pokud je v programu ustanoveno tzv. kolegium odborníků (tento pojem zahrnuje napříč názvoslovím v jednotlivých programech oborové panely, rady podprogramu či expertní hodnotící komise), pak je zpravodaj členem kolegia. Kde kolegium ustanoveno není, je zpravodaj členem rady programu.

Kolegium odborníků při svém hodnocení vychází z hodnocení zpracovaného vámi, oponenty, a z hodnocení zpravodajů. Kolegium může navrhnout úpravu bodů, které návrh projektu získal od oponentů, úpravu nákladů na řešení projektu či úpravu poměrů mezi jednotlivými kategoriemi aplikovaného výzkumu. Připojí i vlastní stanovisko, zda projekt doporučit k podpoře, nebo nikoliv. Všechny návrhy kolegia mají formu doporučení pro odborný poradní orgán.

Kdo finálně rozhodne o podpoře projektu

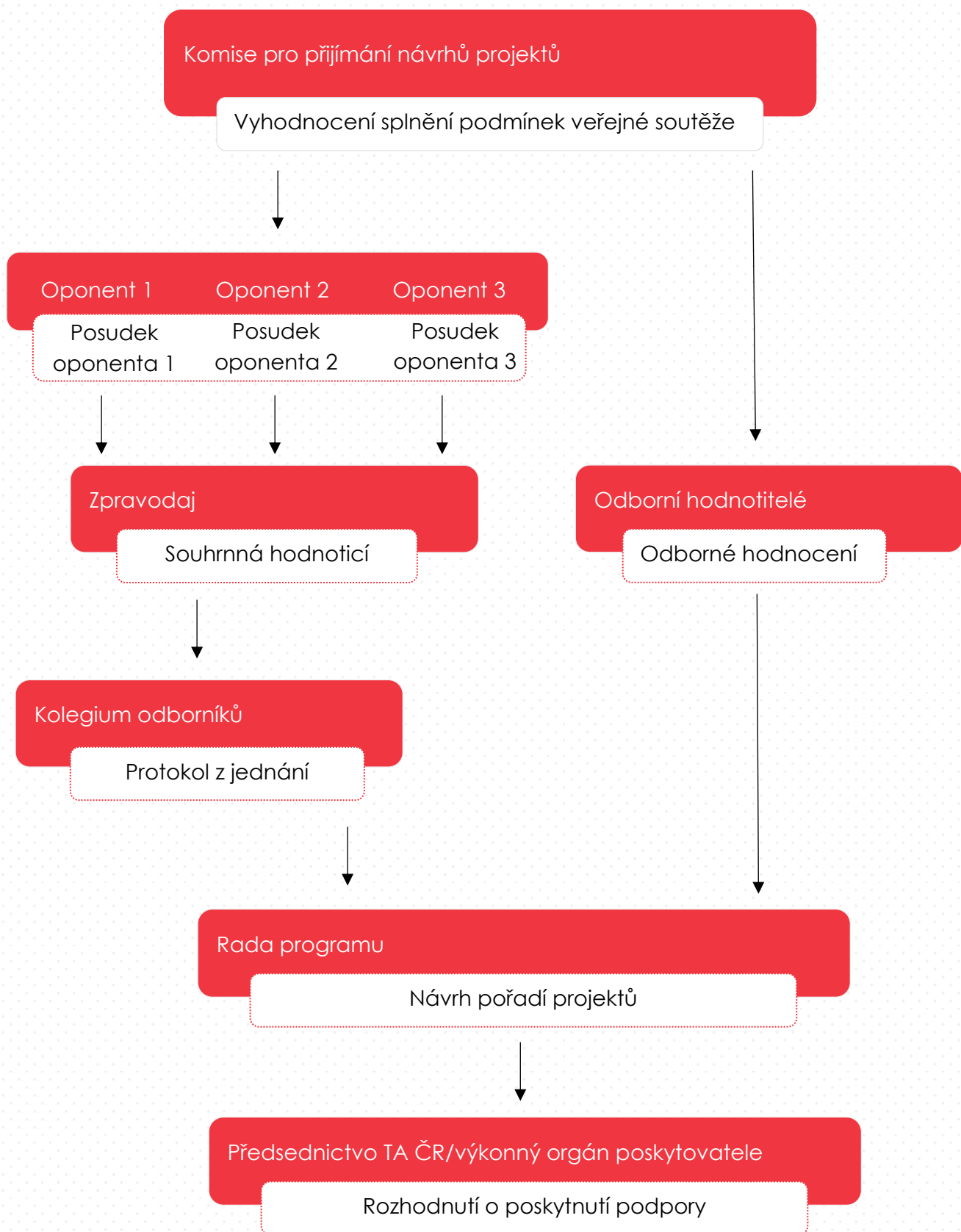
Na základě výsledků předchozích hodnocení zhodnotí návrhy projektů odborný poradní orgán. Tento pojem zahrnuje v různých programech radu programu, programový výbor, radu pro program nebo programovou komisi.

Odborný poradní orgán má stejné právo úprav jako kolegium odborníků.

V poslední fázi přichází hodnocení předsednictva TA ČR, případně výkonný orgán poskytovatele podpory. Ti finálně schvalují změny a rozhodují o poskytnutí, či neposkytnutí podpory.

Hodnocení projektů přehledně zachycuje schéma. U jednotlivých programů a veřejných soutěží se může lišit.

Vždy je proto nezbytné podrobně se seznámit se zadávací dokumentací dané veřejné soutěže a s programem.

Jaké lhůty musím při hodnocení dodržet

Lhůty, do kdy musí být hodnocení hotovo, jsou pro všechny aktéry procesu hodnocení závazné. Jakmile obdržíte zprávu, že jste byli přiřazeni k projektu k hodnocení, jste povinni **do tří pracovních dnů** Kanceláři TA ČR potvrdit, že návrh projektu přijímáte a jste ochotni zpracovat oponentský posudek.

Pokud se za odborníka v dané oblasti nepovažujete, či pokud jste vůči návrhu projektu nebo některému z uchazečů podjatý, zpracování posudku v systému odmítnete a vyberete či uvedete příslušný důvod.

Přijmete-li hodnocení, máte na vypracování posudku lhůtu **21 kalendářních dnů** počítanou ode dne potvrzení přijetí objednávky na zpracování posudku. Upozorňujeme, že tuto lhůtu můžeme v mimořádných případech a po dohodě s vámi zkrátit. **Předem děkujeme za pochopení, pokud budeme muset lhůtu zkrátit právě ve vašem případě.**

Pokud jsou komentáře k jednotlivým kritériím příliš stručné a nevystihují zaměření kritéria, můžeme vám posudek vrátit k doplnění. Na případné doplnění nebo dopracování posudku máte **tři kalendářní dny**.

Co když lhůtu na posudek nedodržím

Lhůty na vypracování posudku jsou závazné. Věnujte jejich dodržení pozornost, abyste se vyhnuli nebezpečí sankcí. Je to smluvní pokuta v případě prodlení se zpracováním posudku za každý započatý den prodlení. Současně však po vás může TA ČR požadovat náhradu způsobené škody v důsledku prodlení se splněním smluvní povinnosti v plné výši.

V případě hrubého porušení smlouvy z vaší strany je TA ČR oprávněna odstoupit od smlouvy. Za takové porušení smlouvy považujeme například to, když zpozdíte zpracování posudku více než o dva pracovní dny a chybí komunikace z vaší strany. Pokud výrazně nedodržíte lhůtu na vypracování posudků a stává se to opakovaně, můžete být dokonce vyřazeni z databáze oponentů.

Průběh hodnocení návrhu projektu

1 Dostanu e-mail
o přidělení

2 Přihlásím
se do **ISTA**

Jsem
odborně
způsobilý
a nepodjatý?

Odmítnu
zpracování
posudku

NE

3 Zpracuji posudek
přímo v **ISTA** (21 dnů)

Potvrdím přijetí objednávky
na zpracování posudku
a čestného prohlášení
o nepodjatosti (3 dny)

ANO

4 Administrátor

Je posudek
úplný?

NE

Požadavek
na doplnění
(3 dny)

Posudek je
zpřístupněn
zpravodaji

ANO

Základní principy hodnocení projektů

- Návrh projektu si nejprve **prostudujte jako celek**, abyste získal komplexní představu o návrhu projektu a zejména o částech, které případně neodpovídají konkrétnímu kritériu, ale mohou být pro celkové posouzení návrhu projektu důležité.
- Při posouzení návrhu projektu **vycházejte z programu dané veřejné soutěže, její zadávací dokumentace včetně příloh a z konkrétních příruček a směrnic pro hodnotitele**. Všechny materiály jsou zveřejněny na webových stránkách TA ČR www.tacr.cz.
- Při posuzování návrhu projektu **využívejte informace i z veřejně dostupných databází** (některé odkazy jsou uvedeny na straně 10), z důvěryhodných zdrojů na internetu a z vlastních zkušeností a znalostí.
- Protože programy TA ČR vycházejí z Rámce Společenství (Rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací – 2014/C 198/01) z Nařízení Komise (č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie prohlašují určité kategorie za slučitelné s vnitřním trhem) a ze zákona č. 130/2002 Sb. (Zákon o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů – zákon o podpoře výzkumu a vývoje), seznamte se i s těmito předpisy. Odkazy jsou uvedeny na straně 11.
- Připomínáme, že oponenti mohou navrhnout změnu poměru průmyslového výzkumu a experimentálního vývoje (PV/EV) a výše finanční podpory.
- **Uvedte klady a zápory posuzovaného návrhu projektu, a to i v případě, že jsou již uvedeny u některého z kritérií.**
- **V závěru hodnocení uvedte své konečné stanovisko k návrhu projektu a to, zda návrh projektu doporučujete k podpoře či nikoliv. Své rozhodnutí věcně zdůvodněte.** V tomto stanovisku zejména zmiňte důvody, které vás k takovému rozhodnutí vedly, a to i v případě, že jsou již uvedeny u některého z kritérií.

Zpracování posudku

Hodnocení návrhů projektů probíhá **pouze elektronicky**. Posudek zpracováváte přímo v ISTA. Formulář stanovuje strukturu a obsah požadovaného posudku ve veřejné soutěži. Výstupem odborného posouzení návrhu projektu bude vyplněný „Formulář posudku ve veřejné soutěži“, který je umístěn v aplikaci pro hodnocení návrhů projektů.

- Ve formuláři posudku ve veřejné soutěži musíte vyplnit pole u všech bodovaných či bonifikačních kritérií. Komentáře u vylučovacích (binárních) kritérií vyplníte pouze tam, kde tato kritéria nejsou naplněna.

- Po zpracování je třeba posudek uzavřít a formulář elektronicky odeslat prostřednictvím ISTA. Není to možné, dokud nebudou všechna pole vyplněná.

Při vypracovávání posudku si buďte vědomi toho, že TA ČR poskytne tento posudek uchazečům (bez udání vašeho jména).

Neúplně zpracované posudky vám na základě formální kontroly nebo žádosti zpravodaje administrátor vrátí k doplnění. V tom případě jste povinen do **tří kalendářních dnů** posudek dopracovat a znovu odevzdat v ISTA.

Zpětná vazba pro oponenty

Po vyhlášení výsledků veřejné soutěže vám v ISTA zpřístupníme souhrnnou hodnotící zprávu zpravodaje. Zpravodaj se ve své zprávě vyjadřuje k vašim argumentům a také váš výkon hodnotí známkami. Přidělují se dvě známky v rozmezí 1 až 4 (1 je nejlepší), a to za:

- **koherentnost** posudku, tedy za to, zda bodové hodnocení koresponduje se slovními komentáři,
- **odbornost**, tedy za to, zda je patrné, že jste jako oponent posoudil návrh projektu s potřebnou znalostí problematiky.

Tyto informace pro vás mohou být určitou zpětnou vazbou a reflexí pro další hodnocení. Upozorní vás, na co se více zaměřit, na co nahlížet jinou optikou. Pokud s hodnocením svého posudku nesouhlasíte, můžete se obrátit na oddělení správy expertů TA ČR, a to prostřednictvím mailové adresy hodnotitele@ta-cr.cz.

Upozornění

Připomínáme, že jako oponent nesete plnou osobní zodpovědnost nejen za dodržení termínů a dobrou kvalitu hodnocení, ale i za případnou škodu. Ta může vzniknout například v důsledku porušení podmínek pro zachování mlčenlivosti či ochrany důvěrných informací nebo nezneužití osobních údajů. Může jít i o porušení dalších povinností stanovených dle smlouvy uzavřené s TA ČR. Pokud nedodržíte lhůtu na vypracování posudků, nebo dodáváte posudky v kvalitě nedostatečné pro další hodnocení projektu, či jste se ve svém hodnocení zásadně zmýlil, můžete být vyřazen z databáze oponentů. Stejným způsobem budou vyřazeni i ti, kteří zpracovali posudek na návrh projektu, vůči němuž byli podjatí a na tuto skutečnost neupozornili.

Připomínáme, že informace, ke kterým máte při hodnocení projektů přístup, jsou přísně důvěrné a nesmíte je s nikým sdílet.

Užitečné databáze k hodnocení projektů

Zde je několik odkazů na databáze, které se mohou hodit, například pokud chcete zjistit, zda se tématem projektu již někdo v minulosti zabýval. Užitečný je i odkaz na webovou stránku Úřad průmyslového vlastnictví, který je ústředním orgánem státní správy České republiky na ochranu průmyslového vlastnictví. Samozřejmě je plně ve vaší kompetenci využít i jiných zdrojů informací. **Příslušné internetové odkazy i s QR kódy níže uvedených zdrojů naleznete na konci tohoto dokumentu, případně pod prokliky u jednotlivých pojmů.**

- **TA ČR STARFOS**

Fulltextový vyhledávač výzkumných projektů, které byly podpořeny z veřejných prostředků České republiky. Nabízí vyhledávání v českém i anglickém jazyce spolu s pokročilým systémem analytických filtrů.

- **Centrální evidence projektů výzkumu, experimentálního vývoje, inovací a informace o předávání údajů – CEP**

- **Rejstřík informací o výsledcích a informace o předávání údajů – RIV**

- **Úřad průmyslového vlastnictví**

- **Databáze patentů a užitných vzorů**

- Národní databáze
- Zahraniční databáze
- Worldwide Espacenet
- Horizon Dashboard

Základní právní rámec

V této části publikace najdete stručné vysvětlení základních pojmů, s nimiž se při hodnocení budete setkávat. Pro širší pochopení zákonem daných podmínek je nezbytné, abyste se podrobně seznámili s následujícími právními texty:

Nařízení Komise (EU) č. 651 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem

Nařízení vymezuje podmínky, za kterých je možné poskytnout podporu bez oznámení. Velkou pozornost věnuje zejména oddílu 4, Podpora výzkumu, vývoje a inovací.

Sdělení Komise – Rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací 2014/C 198/01 (2, dále Rámec)

Jedná se o sdělení Komise, jak se budou posuzovat některé případy z pohledu, zda se jedná, či nejedná o veřejnou podporu výzkumných organizací.

Zákon č. 130/2002 Sb. Ze dne 14. března 2002 o podpoře výzkumu, vývoje a inovací z veřejných prostředků (dále Zákon)

- definuje výzkum, vývoj a inovace,
- stanovuje způsob výběru projektů,
- vymezuje pravomoci a povinnosti poskytovatele a příjemců.

Frascati manuál

je dokument určený pro hodnocení vědeckotechnických činností. Jsou zde uvedeny hranice mezi výzkumem, vývojem a ostatními příbuznými činnostmi.

Česká verze obsahuje překlad druhé kapitoly: Pojmy a definice pro identifikaci výzkumu a vývoje.

Oslo Manual 2018. Guidelines for Collecting, Reporting and Using Data on Innovation, 4th Edition

Zabývá se inovacemi, je publikován ve spolupráci dvou mezinárodních organizací: OECD10 a EUROSTAT11

Inovační strategie ČR 2019–2030

Přehled nejdůležitějších pojmů z oblasti VaVal

V této části jsou uvedeny základní pojmy vztahující se k výzkumu, vývoji a inovacím a k programům TA ČR. Pojmy jsou pro přehlednost rozděleny do dvou kapitol. První se zabývá obecně výzkumem, vývojem a inovacemi. Druhá kapitola je zaměřena na pojmy vztahující se na účastníky projektů, informace potřebné k hodnocení projektů a přináší i vysvětlivky a praktické příklady. Naším záměrem bylo stručně postihnout hlavní význam pojmu.

VÝZKUM, VÝVOJ A INOVACE

Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky je dokument schválený vládou České republiky, který obsahuje základní cíle podpory, její věcné zaměření, předpoklad vývoje výdajů na výzkum a inovace ze státního rozpočtu, z prostředků Evropské unie a ze soukromých zdrojů, priority aplikovaného výzkumu a inovací na období čtyř až šesti let a opatření k jejich realizaci.

Výzkum

je aktivní, vytrvalý a systematický proces bádání s cílem objevit, interpretovat nebo přepracovat fakta. Tento intelektuální proces produkuje velké množství teorií, zákonitostí, popisů chování a umožňuje jejich praktické využití. Slovo výzkum může být použito ve významu celé kolekce informací o daném subjektu a je často spojován s vědou a vědeckými metodami. Výzkum se člení na základní a aplikovaný (dále v textu), existují i další druhy výzkumu, které zmiňujeme dále.

Ve Frascati manuálu je uvedeno, že **aktivita výzkumu a vývoje musí být:**

- nová
- tvůrčí
- nejistá, ve smyslu nejistoty dosažení zamýšlených výsledků
- systematická
- přenositelná/reprodukovatelná

Základní výzkum

Výzkum je teoretická nebo experimentální práce prováděná zejména s cílem získat nové vědomosti o základních principech jevů nebo pozorovatelných skutečností, která není primárně zaměřena na uplatnění nebo využití.

Aplikovaný výzkum zahrnuje teoretickou a experimentální práci zaměřenou na získání nových poznatků a dovedností pro vývoj nových nebo podstatně zdokonalených výrobků, postupů nebo služeb.

Součástí aplikovaného výzkumu je průmyslový výzkum a experimentální vývoj nebo jejich kombinace

Do roku 2019 se v dokumentech TA ČR používal poměr aplikovaného a experimentálního výzkumu (AV/EV).

Frascati manuál uvádí následující definici: Aplikovaný výzkum je původní zkoumání prováděné za účelem získání nových znalostí. Je však směřován prvořadě ke specifickému praktickému cíli.

Aplikovaný výzkum

Kolaborativní výzkum

Jde o společný postup minimálně dvou partnerů při návrhu a realizaci projektu. Tito partneři také sdílejí riziko a výsledek. Možnosti zapojení výzkumných organizací do projektů jsou popsány na straně 21.

Smluvní výzkum

Chápe se jako výzkum financovaný pouze ze zdrojů soukromé sféry (míněno soukromých, tedy neveřejných zdrojů obecně). Jako smluvní výzkum jsou často uznávány i zakázky, kde objednatelem je státní instituce či jiný veřejný subjekt a tuto službu hradí ze svých zdrojů. Platí, že objednavatel výzkum financuje, nese riziko a je vlastníkem výsledků.

Pod tímto pojmem se rozumí plánovitý výzkum nebo kritické šetření zaměřené na získání nových poznatků a dovedností pro vývoj nových výrobků, postupů nebo služeb nebo k podstatnému zdokonalení stávajících výrobků, postupů nebo služeb. Může zde být zahrnut i výzkum společenskovední. Zahrnuje vytváření dílčích částí složitých systémů a může zahrnovat výrobu prototypů v laboratorním prostředí a rovněž výrobu pilotních linek, je-li to nezbytné pro průmyslový výzkum, a zejména pro obecné ověřování technologie.

Průmyslový výzkum

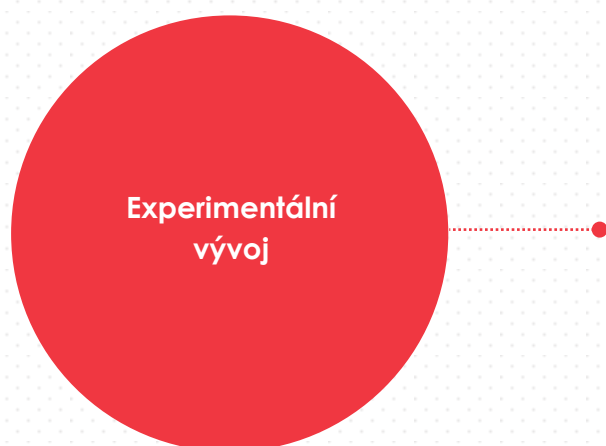

Orientovaný výzkum

Tento pojem označuje výzkum, který je zaměřen na řešení konkrétních společenských a hospodářských cílů.

Vývoj

je označení pro soustavný proces, během kterého dochází ke změně aktuálního stavu do stavu nového. Cílem vývoje v našem pojetí vzestupného charakteru je na základě zkušenosti, plánu, či náhodné chyby vyvíjet stále lepší verze.

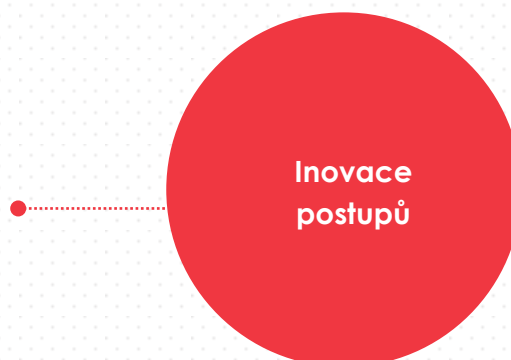
Tento vývoj znamená získávání, spojování, formování a používání stávajících vědeckých, technologických, obchodních a jiných příslušných poznatků a dovedností za účelem vývoje nových nebo zdokonalených výrobků, postupů nebo služeb. Experimentální vývoj může zahrnovat vývoj prototypů, demonstrační činnosti, pilotní projekty, testování a ověřování nových nebo zdokonalených výrobků, postupů nebo služeb v prostředí reálných provozních podmínek, nebo simulujícím reálné provozní podmínky.

Experimentálním vývojem nejsou běžné nebo pravidelné změny stávajících výrobků, výrobních linek, výrobních postupů, služeb a jiných nedokončených operací, i když takovéto změny mohou představovat zlepšení.

Inovace

Jako inovace se označuje zavedení nových nebo podstatně zdokonalených výrobků, postupů nebo služeb do praxe. Inovací se rozumí obnova a rozšíření škály výrobků a služeb a s nimi spojených trhů, vytvoření nových metod výroby, dodávek a distribuce.

Realizace nového nebo podstatně zdokonaleného způsobu výroby nebo poskytování služeb, včetně významných změn techniky, zařízení nebo programového vybavení, a je aktivně využívána.

Inovace produktů a služeb

Je to realizace nového nebo zdokonaleného produktu či služby, které se významně liší od ostatních produktů nebo služeb a který byl uveden na trh.

Výsledkem výzkumu, vývoje a inovací jsou:

- v **základním výzkumu** zpravidla nové vědomosti o základních principech jevů, procesů nebo pozorovatelných skutečnostech, které se publikují podle zvyklostí v daném vědním oboru;
- v **aplikovaném výzkumu** zpravidla nové poznatky a dovednosti pro vývoj výrobků, postupů nebo služeb. Je důležité, že poznatky a dovednosti mohou být uplatněné v praxi. Chrání je zákony na ochranu výsledků autorské, vynálezecké nebo obdobné činnosti nebo využívané odbornou veřejností či jinými uživateli. Výsledkem mohou být také poznatky a dovednosti pro potřeby poskytovatele, využití v jeho činnosti, pokud vznikly při plnění veřejné zakázky;
- **ve vývoji** návrhy nových nebo podstatně zdokonalených výrobků, postupů nebo služeb;
- **v inovacích** nové nebo podstatně zdokonalené výrobky, postupy nebo služby, zavedené do praxe, respektive uplatněné na trhu.

Užitečné pojmy při posuzování projektů

Poskytovatel podpory

Poskytovatelem podpory je organizační složka státu nebo územní samosprávný celek, který rozhoduje o poskytnutí podpory a který tuto podporu poskytuje.

Projekt

Projekt výzkumu, vývoje a inovací se rozumí soubor věcných, časových a finančních podmínek pro činnosti potřebné k dosažení cílů ve výzkumu, vývoji a inovacích formulovaný uchazečem ve veřejné soutěži ve výzkumu, vývoji a inovacích, nebo poskytovatelem v rámci zadání veřejné zakázky. Pojem projekt můžeme také chápat jako žádost uchazeče o poskytnutí podpory na vyřešení konkrétního problému aplikovaným výzkumem.

Program

Program výzkumu, vývoje a inovací je soubor věcných, časových a finančních podmínek pro činnosti potřebné k dosažení cílů aplikovaného výzkumu a inovací. Vyhlásil je poskytovatel (TA ČR, případně další instituce dle zákona č. 130/2002 Sb.) ve veřejné soutěži ve výzkumu, vývoji a inovacích, nebo v zadání veřejné zakázky na jednotlivé projekty v rámci programu. **Program stanoví podmínky, za nichž se lze ucházet o podporu, účel, na nějž je tato podpora určena, a cíl, jehož má být realizací programu dosaženo.**

Uchazeč

Uchazeč je právnická osoba nebo fyzická osoba, organizační složka státu nebo organizační jednotka ministerstva, zabývající se výzkumem a vývojem. Vykonává-li tento subjekt hospodářské i nehopodářské činnosti, je třeba o financování, nákladech a příjmech souvisejících s těmito činnostmi vést oddělené účetnictví.

Hlavní příjemce

Hlavní příjemce je uchazeč, v jehož prospěch rozhodl poskytovatel o poskytnutí podpory.

Další účastník

Další účastník projektu je právnická osoba nebo fyzická osoba, organizační složka státu nebo organizační jednotka ministerstva, zabývající se výzkumem a vývojem, jejíž účast na projektu je vymezena v návrhu projektu a s níž příjemce uzavřel smlouvu o účasti na řešení projektu.

Výzkumná organizace

Organizací pro výzkum a šíření znalostí (výzkumnou organizací) se rozumí subjekt (například univerzita nebo výzkumný ústav, agentura pro transfer technologií, zprostředkovatel v oblasti inovací, fyzický nebo virtuální spolupracující subjekt zaměřený na výzkum) bez ohledu na jeho právní postavení nebo způsob financování, jehož hlavním cílem je provádět nezávisle základní výzkum, průmyslový výzkum nebo experimentální vývoj anebo veřejně šířit výsledky těchto činností formou výuky, publikací nebo transferu znalostí.

Podnik

Podnikem se rozumí subjekt vykonávající hospodářskou činnost, bez ohledu na jeho právní formu. Pojem zahrnuje osoby samostatně výdělečně činné a rodinné podniky vykonávající řemeslné či jiné činnosti a obchodní společnosti nebo sdružení, která běžně vykonávají hospodářskou činnost.

Hospodářskou činností je jakákoliv činnost, kterou daný subjekt působí na trhu bez ohledu na to, zda je činnost zisková, či nikoliv.

Malý podnik

- zaměstnává méně než 50 zaměstnanců;
- jeho aktiva/majetek, nebo obrat/příjmy nepřesahují korunový ekvivalent 10 mil. EUR

Střední podnik

- zaměstnává méně než 250 zaměstnanců;
- a jeho aktiva/majetek nepřesahují korunový ekvivalent částky 43 mil. EUR, nebo má obrat/příjmy nepřesahující korunový ekvivalent 50 mil. EUR.

Velký podnik

- nepatří do definice malých a středních podniků.

Poznámka: Při stanovení kategorie velikosti podniku je nezbytné jej vzít v úvahu také existující vlastnické vztahy. Pokud je podnik vlastněn jiným podnikem, je nutné započítat do velikosti podniku, který se účastní veřejné soutěže, dále také příslušný podíl zaměstnanců a podíl obratu propojeného podniku či podniků.

Motivační účinek

Motivační účinek státní podpory výzkumu, vývoje a inovací má vést příjemce k tomu, že zvýší činnost ve výzkumu, vývoji a inovacích. Bude také moci uskutečnit v této oblasti projekty nebo činnosti, které by bez státní podpory nebylo možné uskutečnit vůbec, nebo jen v omezeném rozsahu.

Motivační účinek se obvykle posuzuje jako přítomný, pokud nedošlo k zahájení činností projektu před podáním žádosti o podporu.

Intenzita podpory

Intenzitou podpory se rozumí hrubá výše podpory vyjádřená jako procento uznatelných nákladů na projekt.

Tabulka uvádí pro lepší pochopení příklad výpočtu intenzity podpory při spolupráci subjektů různého typu (dále viz strana 22). Vždy je však nutné mít na paměti pravidla daného programu.

Příjemci	Průmyslový výzkum		Experimentální vývoj	
	Maximální intenzita podpory			
	Podle typu subjektu	Při doložení účinné spolupráce (viz strana 22)	Podle typu subjektu	Při doložení účinné spolupráce (viz strana 26)
Malý podnik	70 %	80 %	45 %	60 %
Sřední podnik	60 %	75 %	75 %	50 %
Velký podnik	50 %	65 %	65 %	40 %
Výzkumná organizace	100 %	100 %	100 %	100 %

Kolaborativní výzkum

Kolaborativní výzkum zahrnuje návrh a realizaci projektu, na nichž se podílejí minimálně dva partneři, kteří také sdílejí riziko a výsledek.

Výzkumná organizace se může zapojit do projektů kolaborativního výzkumu dvěma způsoby:

- V projektu jsou podpořeny činnosti výzkumné organizace související s hospodářskou/obchodní činností. V tomto případě se na výzkumnou organizaci pohlíží jako na podnik, včetně aplikace souvisejících pravidel (zejména intenzita podpory podle typu činností).
- V projektu výzkumná organizace provádí nezávislý výzkum bez hospodářské/obchodní činnosti. V tomto případě je možné výzkumné organizaci, která splňuje podmínky kap. 2 Rámce společenství – viz [strana 11](#), poskytnout podporu až ve výši 100 %.

Pokud provádí výzkumná organizace v rámci společného projektu s podnikem nezávislý výzkum (tj. typicky má často 100% intenzitu podpory), nesmí být prostřednictvím výzkumné organizace poskytnuta podniku nepovolená veřejná podpora.

Náklady

Náklady způsobilými jsou takové náklady nebo výdaje ve výzkumu, vývoji a inovacích, které jsou přiděleny na konkrétní kategorie podpory a mohou být příjemcem vynaloženy na činnosti ve výzkumu, vývoji a inovacích, nebo v souvislosti s nimi, a to:

- osobní náklady nebo výdaje na výzkumné pracovníky, techniky a ostatní podpůrný personál v rozsahu nezbytném pro účely projektu, včetně stipendií na výzkum, vývoj a inovace podle zákona o vysokých školách,
- náklady nebo výdaje na pořízení hmotného majetku v rozsahu a po dobu, kdy je tento majetek využíván pro účely projektu; jestliže nejsou náklady nebo výdaje vynakládány v rámci projektu po celou dobu své životnosti, jsou za způsobilé náklady považovány pouze odpisy za dobu trvání projektu vypočítané na základě všeobecně uznávaných účetních zásad,
- náklady nebo výdaje na pořízení nehmotného majetku, poznatky a patenty zakoupené nebo pořízené v rámci licence z vnějších zdrojů za obvyklých tržních podmínek využité výlučně pro účely projektu, další provozní náklady nebo výdaje,
- náklady nebo výdaje na služby, smluvní výzkum nebo na poradenské a rovnocenné služby využité výlučně pro účely projektu, cestovné, konferenční a veletržní poplatky apod.,

- doplňkové náklady nebo výdaje vzniklé v přímé časové a věcné souvislosti při řešení projektu, jejichž vynaložení přispěje k realizaci projektu, přičemž tímto vymezením se rozumí podíl na společných provozních nákladech organizace (režii) jako nákladech, které nelze přímo přiřadit ke konkrétnímu projektu (tzv. nepřímé náklady). Podíl těchto nákladů je pak určen:
 - v procentní výši stanovené poskytovatelem (tzv. flat rate) nebo
 - ve výši skutečných režijních nákladů stanovených dle jednotné metodiky organizace pro uplatňování úplných nepřímých nákladů v projektech (tzv. full-cost).

Veřejná podpora

Pokud se z veřejných prostředků podporují aktivity zvýhodňující určitá odvětví či oblasti a hrozí narušení trhu (například zvýhodněním podpořených subjektů), jde o podporu, kterou právo Evropské unie nepovoluje. U podnikatelských subjektů (podniků) působících v tržním prostředí tak může být podpora z veřejných prostředků poskytnuta jen za určitých podmínek.

Podpora aktivit výzkumu, vývoje a inovací je možná v zásadě pouze tehdy, pokud:

- je notifikována u Evropské komise (návrh podpory byl předložen Evropské komisi k posouzení ze strany Generálního ředitelství pro soutěž (DG Competition) a poskytnutí podpory bylo schváleno),
- pokud je podpora poskytována na základě zásad vyplývajících z evropských nařízení (GBER, de minimis a dalších).

Pro identifikaci **nepovolené veřejné podpory**, tedy určení, zda se vůbec jedná o veřejnou podporu, se používají čtyři klíčové znaky. Je bezpodmínečně nutné, aby byl naplněn **každý z nich**. Pro lepší zapamatování se používá mnemotechnická pomůcka **Z.V.O.N.**

- Z** – Zvýhodnění některých podniků
- V** – Veřejné prostředky
- O** – Ovlivnění obchodu mezi členskými státy
- N** – Narušení hospodářské soutěže (hrozící)

V případech poskytování veřejných prostředků výzkumným organizacím se při splnění specifických podmínek o veřejnou podporu nejedná. Jde o uskutečňování nezávislého výzkumu i výzkumu ve spolupráci s jinými subjekty, při němž je cílem zvýšit objem znalostí a zlepšit stávající know-how.

Pro naplnění této podmínky je ovšem nutné, aby byla splněna alespoň jedna z následujících podmínek:

- výsledky, které nemají za následek vznik práv k duševnímu vlastnictví, mohly být obecně šířeny,
- práva k duševnímu vlastnictví vztahující se na výsledky výzkumu, vývoje a inovací, které vyplývají z činnosti výzkumné organizace, plně náležela této organizaci,
- se nejednalo o činnosti, ve kterých vyvíjí výzkumná organizace hospodářskou/obchodní aktivitu.

Při posuzování, zda je, nebo není poskytnuta nepovolená veřejná podpora výzkumné organizaci nebo podniku (zejména prostřednictvím výzkumné organizace), je nutné zvážit zejména:

- zda poskytnutá podpora výzkumné organizaci nesměřuje do oblasti, ve které výzkumná organizace vyvíjí současně hospodářskou/obchodní činnost,
- zda lze oprávněně předpokládat, že jde o **kolaborativní výzkum**, tedy zda se partneři reálně podílejí na návrhu a realizaci projektu a zda společně sdílejí rizika a výsledky projektu,
- zda lze oprávněně předpokládat, že nejde o smluvní výzkum, tedy o situaci, kdy projekt objednává a financuje podnik, který nese riziko a je vlastníkem výsledků. Výzkum a vývoj realizuje výzkumná organizace,
- zda lze oprávněně předpokládat, že know-how (resp. výsledky) vytvořené výzkumnou organizací v rámci kolaborativního výzkumu s podnikem/podniky bude plně náležet příslušné výzkumné organizaci (u spoluvlastněných výsledků platí pro příslušnou část výsledku).

Účinná spolupráce

První typ spolupráce – projekt zahrnuje účinnou spolupráci mezi nejméně dvěma na sobě nezávislými podniky, pokud splňuje obě následující podmínky:

- jednotlivý podnik nehradí více než 70 % způsobilých nákladů projektu uskutečňovaného ve spolupráci,
- projekt musí zahrnovat spolupráci s nejméně jedním malým nebo středním podnikem nebo přeshraniční mezinárodní spolupráci. To znamená, že u mezinárodní spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje se tedy uskutečňuje nejméně ve dvou různých členských státech.

Druhý typ spolupráce – projekt zahrnuje účinnou spolupráci mezi podnikem a výzkumnou organizací, pokud jsou splněny obě následující podmínky:

- výzkumná organizace nese alespoň 10 % způsobilých nákladů projektu;
- výzkumná organizace má právo zveřejnit výsledky výzkumného projektu v míře, v níž pocházejí z výzkumu prováděného touto organizací

To, zda v projektu jde o účinnou spolupráci či nikoliv, je důležité pro určení správné intenzity podpory. Pokud totiž nejsou splněny podmínky účinné spolupráce, nemohou zúčastněné podniky požadovat navýšení intenzity podpory právě o příplatek za spolupráci.

Viz tabulka na straně 19.

Příklad: Pokud se projektu účastní tři organizace, z toho jeden střední podnik s podílem na nákladech 80 %, jeden malý podnik s podílem na nákladech 15 % a výzkumná organizace s podílem na nákladech projektu 5 %, nejde o účinnou spolupráci. Vzhledem k tomu, že se projektu účastní výzkumná organizace, je třeba zkoumat podmínky druhého typu účinné spolupráce (tzn. spolupráce podniku s výzkumnou organizací). V uvedeném případě není splněna první podmínka, protože výzkumná organizace se podílí na projektu jen 5 %, namísto požadovaných alespoň 10 %.

Prameny a zdroje

Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem – Úřední věstník Evropské unie L 187, 26. června 2014

Rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací – Úřední věstník Evropské unie C 198, 27. června 2014

Zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů.

Český překlad Frascati Manuálu OECD 2015 POKYNY PRO SHROMAŽĎOVÁNÍ A VYKAZOVÁNÍ ÚDAJŮ O VÝZKUMU A EXPERIMENTÁLNÍM VÝVOJI KAPITOLA 2 POJMY A DEFINICE PRO IDENTIFIKACI VÝZKUMU A VÝVOJE

Finální výstup klíčové aktivity 7 Projektu "Zefektivnění činnosti TAČR v oblasti podpory výzkumu, vývoje a inovací (VaVal) a podpora posilování odborných kapacit organizací veřejné správy v oblasti VaVal **Výzkum, vývoj a inovace – definice pojmu, cíle veřejné a soukromé podpory, situace v ČR (k čemu výzkum přispívá)**

Metodický postup Ministerstva vnitra pro tvorbu srozumitelných sdělení ve veřejné správě, prosinec 2018

QR kódy užitečných odkazů

ÚPV
www.upv.cz

RIV
www.rvvi.cz/riv

CEP
www.rvvi.cz/cep

TA ČR STARFOS
starfos.tacr.cz

Databáze UPV
www.upv.cz/cs/sluzby-uradu/databaze-online/databaze-patentu-a-uzitnych-vzoru.html

Horizon Dashboard
ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/projects-results

Espacenet
worldwide.espacenet.com